

Karmina Šilec: Radcliffe mi je podaril čas, ki sem ga potrebovala (intervju)

Maribor (STA) - Dirigentka in avtorica glasbeno scenskih projektov Karmina Šilec se je po izkušenj polni rezidenci na Harvardu vrnila v Slovenijo, kjer nadaljuje umetniško vodenje Carmine Slovenie. "Radcliffe mi je podaril čas, ki sem ga potrebovala," je dejala.

Po enem letu ste se vrnil iz ZDA. Kakšna izkušnja je za vami?

Za menoj je izkušnja enoletnega dela v stimulativnem raziskovalnem okolju, ki ga je nudil Radcliffe institut za napredne študije. Vabilo je prišlo ravno v času, ko sem potrebovala pogoje in čas za razvijanje nekaterih novih idej. Harvardsko okolje je v vseh pogledih izjemno, saj omogoča brezmejni dostop do strokovne literature, najsodobnejših studiev in raznovrstnih informacij, skratka vsega, kar je potrebno za poglobljen študij.

Rada ponovim, kako evforična sem bila v prvih mesecih, ko sem spoznavala, kakšno bogastvo se skriva v knjižnicah, arhivih, muzejih in živem programu te univerze in kako sem samo v nekaj urah prišla do najbolj specifične literature, tudi takšne, ki sem jo prej iskala po raznih arhivih in inštitutih. Popolnoma so me prevzele zbirke na oddelku za helenistične študije, kjer sem proučevala homersko obliko ustnega pripovedništva, ki se je ohranila v balkanski epiki guslarjev. Lahko sem listala po rokopisih prvih raziskovalcev in poslušala prve fonografske plošče z dokumentiranimi izvedbami guslarjev po celotni regiji nekdanje Jugoslavije. Že naslednji dan pa sem lahko ustvarjala projekte v najsodobnejših studiih za virtualno realnost in spremljala trende na Media Lab na Tehnološkem inštitutu Massachusettsa (MIT). Vse to je bil dobrodošel input v razvijanju smeri mojega umetniškega delovanja.

Hkrati z delom na svojih projektih sem bila tudi v tesni interakciji z drugimi znanstveniki in umetniki na inštitutu, z vrhunskimi umi z različnih področij, od astronoma, ki je prav tedaj odkril "Radcliffe wave", valovito strukturo na Mlečni cesti, do najvidnejših sodobnih ameriških pisateljev. Poglobljeni pogovori s pronicljivim matematikom ali kemikom o mojem naslednjem projektu so zagotovo zelo posebna izkušnja, ki je do sedaj še nisem izkusila na tak način. Institut nas je spodbujal, da smo med seboj delili čim več tega, kar počnemo, da smo med seboj komunicirali ideje, ki nas vznemirjajo in se z njimi ukvarjamo. To je name delovalo zelo osvežujoče. Z zanimanjem sem opazovala, kako s popolnoma drugačnim analitičnim in sila poglobljenim načinom razmišljanja gledajo na to, s čemer se ukvarjam. Dobivala sem nova vprašanja in drugačne odzive, ki so mi pomagali videti nekatere stvari drugače. Radcliffe mi je podaril čas, ki sem ga potrebovala.

Kaj točno ste tam počeli, na kakšnih projektih ste delali?

Razvijala sem koncept novega dela, ki ga pripravljam za premiero v letu 2021 v San Franciscu. Prejela sem namreč nagrado v smislu naročila novega dela »Hewlett Foundation 50 Arts Commission - za gledališče, glasbeno gledališče in govorno besedo«. Pripravljam novo opero, ki bo temeljila na nekaterih elementih homerskega epskega pripovedništva in je inspirirana z "zapriseženimi devicami". Te, s premestitvijo spolne identitete iz telesne v performativno, predstavljajo spremenljivost spola, kjer performativnost prevlada nad anatomskimi lastnostmi. Pred nekaj leti me je pritegnila njihova endemska edinstvenost, predvsem - njihova "institucija". Kmalu

je to postalo moje novo "umetniško raziskovanje mita". Choregie projekt sem zastavila kot hibridno delo med glasbo, biografijo, dnevnikom, dramo, igro, pripovedovanjem, obliko fantazije, potovalnimi spomini, družbeno kritiko, dokumentarnimi zapisi ... kot metaforo za odpiranje misli, dojemanj in izkušenj.

Ob tem sem lani prejela tudi projekt na New Music America, ki ga razvijam z izjemno skladateljico Boro Yoon na temo na novo najdenih bavarskih pravljic.

Kakšna inovativna raziskovalna sodelovanja ste vzpostavili?

Vzpostavljam nov koncept ustvarjanja akustične in elektroakustične glasbe, digitalno-analogna dela, predvsem v povezavi z 'procesiranje zvočnih signalov v živo v realnem času'. Gre za povezovanje glasu in nekaterih gesturalnih komponent, vmesnikov za analizo gibov. To me izredno zanima, saj vidim v tem obliko 'razširjenih glasov' in tudi razširjeno obliko dela z gibom, 'računalniško razširjena gesta' torej, kar je na nek način logično nadaljevanje dirigiranja in razširjenjega vokalnega instrumenta, vse povezavi s sodobnimi mediji.

Kakšni so občutki ob vrnitvi v Slovenijo po tako izjemno bogati izkušnji v ZDA? Se tu čutite bolj omejeni, kar zadeva pogoje dela?

Vesela sem bila povratka v Slovenijo in kmalu po vrnitvi smo pripravili nov projekt komorne glasbe Stabat Mater / Pisma sinu (za glasove, akustične in elektroakustične instrumente.) Šlo je za meditacijo, inspirirano z Guyart Marie (de l'Incarnation) - Marijo od Učlovečenja (1599-1672), ki je v izvedbi ansambla !Kebataola! doživela premiero oktobra lani na festivalu in simpoziju Liebevölle Schöpfung v Italiji. Temu je sledila izdaja nove CD plošče VOGP - Glasba preživetja, sodelovala sem na mednarodnem Choregie Modulu s Sidro Bell, izvedli smo koncert srednjeveške vokalne glasbe - Casta Catholica. S Carmino Slovenico in !Kebataolo! še naprej sodelujem kot njuna umetniška voditeljica, bom pa odslej večino svojih del izvedla v tujini.

Kako zdaj deluje Carmina Slovenica? Je po zmanjšanju sredstev s strani države in mariborske občine uspela preživeti?

Program Carmine Slovenice (CS) se je na podlagi finančnih okoliščin, ki so se drastično spremenile, temu prilagodil. Odslej bo CS delovala projektno, tako na polju koncertne in glasbeno gledališke dejavnosti kot mednarodnega delovanja, založništva in izobraževanja. Še naprej bo gojila inovativno glasbeno in glasbeno-scensko avtorsko naravnost lastne produkcije. Poudarek bo na raziskovalnem značaju ustvarjanja vokalne in sodobne glasbe, ob tem bo postopoma vnašala tudi nova področja, denimo zvočno umetnost, ter več povezovanja z drugimi umetniškimi področji (animacija, ples, vizualna umetnost, film). Izvajala bo izobraževanja s področja glasbenega gledališča, zborovske, sodobne in zgodnje glasbe ter nadaljevala z založništvom s področja glasbe in gledališča.

Izvajanje organizacijsko, pedagoško in finančno zahtevnih programov, kot so to bili Koncertni zbor Carmina Slovenica, Pevska šola CS, koncertni cikel Choregie in Mednarodni projekt Attacca, ne bo več del rednega programa. Za izvedbo teh programov je namreč potrebna kontinuirana dejavnost z rednim programom, kar terja sredstva za glasbene pedagoge, umetniške sodelavce in produkcijsko ekipo, ki vodi ves ta ustroj. Predvsem je za tak program potreben redni in veliko večji proračun.

Kakšni so vaši načrti za naprej?

Sedaj skladam novo glasbeno gledališko delo s premiero v letu 2021 v ZDA ter pripravljam idejno zasnovo za novo opero, ki jo načrtujemo za leto 2022. Intenzivno tudi razvijam metode procesiranja glasov v živo in zvočne obdelave človeškega glasu, moj "locus" je človeški glas v povezavi s sodobno tehnologijo. Razvijamo tudi gledališki projekt, kjer želimo v izvajanje opere vključiti netradicionalne izvajalce, predvsem ostarele, kar mojemu umetniškemu timu predstavlja velik izziv.

Tik pred menoj pa je konec marca svetovna premiera novitete, ki mi veliko pomeni zaradi posebnega procesa nastanka in teme, ki jo ta "žalostinka" prinaša. V produkciji CS namreč nastaja svetovna praiizvedba dela Threnos (za grlo) ameriškega skladatelja Jacoba Cooperja, ki smo ga z izjemno pesnico Doro Malech razvijali štiri leta. Izvedba je zaupana 16-članski solistični vokalni zasedbi novoglasbenega gledališča Choregie in Sidra Bell Dance Company iz New Yorka.

Projekt pripravlja mednarodna umetniška ekipa, ki z delom skuša ponuditi prostor za premislek o tem, kar se običajno skriva ali prikriva. Ukvarja se z živalskostjo in človeškostjo kot političnima kategorijama. Delo je na prvi pogled usmerjeno v skrb za živali, v resnici pa gre za ljudi, za nas, in za naš občutek krivde.